

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Spørsmål om Det kongelige hoff er omfattet av anskaffelsesregelverket

Det kongelige hoff inngikk avtale om malearbeider i Midtstallen ved Det kongelige slott uten å kunngjøre anskaffelsen på Doffin. Klagenemnda kom til at Det kongelige hoff er å anse som en del av staten i anskaffelsesrettslig sammenheng, og at den aktuelle kontrakten skulle ha vært kunngjort.

Klagenemndas avgjørelse 4. september 2019 i sak 2018/165

Klager: Eiliv Frich Flydal

Innklaget: Det kongelige hoff

Klagenemndas medlemmer: Halvard Haukeland Fredriksen, Kjersti Holum Karlstrøm og Kristian Jåtog Trygstad

Bakgrunn:

- (1) Det kongelige hoff (heretter også *hoffet og innklagede*) inngikk 5. desember 2016 avtale om malearbeider med Valør AS. Arbeidet gjaldt rehabilitering av Midtstallen ved Det kongelige slott, herunder ombygging fra lager til museum og galleri for allmenheten. Arbeidet var angitt å vare til 31. mars 2017.
- (2) Klager har opplyst at kontrakten opprinnelig hadde en prisramme på 1,7 millioner kroner, men at omfanget økte til 6,9 millioner kroner fordi det tilkom nye arbeidsoppgaver underveis. Innklagede har ikke hatt innvendinger til disse opplysningene, og klagenemnda legger dette til grunn. Kontrakten ble ikke kunngjort på Doffin fordi innklagede ikke anser seg for å være underlagt anskaffelsesregelverket.
- (3) Innklagede har selv oppgitt å være Kongens eget organ og følgelig ikke en del av statsforvaltningen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er kontaktdepartement for Det kongelige hoff, men innklagede er ikke underlagt regjeringens instruksjonsmyndighet.
- (4) Innklagede er registrert i Enhetsregisteret som «*annen juridisk person*» under næringskode 84.110 «*Generell offentlig administrasjon*» og sektorkode 6100 «*Statsforvaltning*». På innklagedes egen hjemmeside er det opplyst følgende:

«Det kongelege hoffet hjelper Kongefamilien i utøvinga av virket deira. Hoffet skal òg sørge for ei rasjonell drift og forvaltning av Det kongelege slottet og andre kongelege eigedommar, eigedelar og fond. Det kongelege hoffet spenner svært vidt i yrkesgrupper og gjeremål. Hans Majestet Kongens valspråk, "Alt for Noreg", er Hoffets visjon.»

Postadresse
Postboks 511
Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no
www.klagenemndssekretariatet.no

- (5) Den 31. desember 2001 ble det statlige forvaltningsorganet «*Slottsforvaltningen*» lagt ned som følge av omorganisering. Slottsforvaltningen hadde ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold, herunder indre vedlikehold, inventarforvaltning og parkforvaltning, av de statlige kongelige eiendommer i Oslo, (Slottet, Bygdøy Kongsgård og Oscarshall). Innklagede overtok flere av vedlikeholdsoppgavene og de fleste av de ansatte, da Slottsforvaltningen ble nedlagt.
- (6) I forkant av omorganiseringen av innklagede og nedleggelsen av Slottsforvaltningen, nedsatte Arbeids- og administrasjonsdepartementet en arbeidsgruppe. Denne arbeidsgruppen avla en rapport i april 2001, hvor blant annet budsjetteringsmodellen til Det kongelige hoff var vurdert. Bevilgninger til det kongelige hoff over statsbudsjettet kom tidligere over én post, apanasjen. Det forhold at vanlig statlig regelverk for disponering av budsjettmidler, herunder regelverket for offentlige anskaffelser, ikke gjelder direkte for bruken av apanasjen ble problematisert i arbeidsgruppens rapport. Under rapportens punkt 9.2 ble det foreslått å splitte bevilgningene i to poster, post 01 Apanasjer og post 21 Driftsutgifter for Det kongelige hoff. Videre skriver arbeidsgruppen følgende under punkt 9.6:

«Arbeidsgruppen har i pkt. 9.2 foreslått at det statlige regelverket for økonomiforvaltningen legges til grunn for disponeringen av bevilgningene under kap. 1 Det kongelige hus, post 21 Driftsutgifter for Det kongelige hoff.»

«Etter arbeidsgruppens syn vil det antakelig være behov for å gjøre visse unntak fra regelverkene. Kongehuset kan ikke pålegges å følge de administrativt fastsatte regelverkene. Det foreslås at Hoffforvaltningen og Arbeids- og administrasjonsdepartementet i fellesskap vurderer hvilke regelverk som bør anvendes og hvilke unntak som bør gjøres fra enkeltbestemmelser i disse. De tilpassede regelverkene bør deretter fastsettes ved kongelig resolusjon.»

- (7) Det er opplyst at Regjeringen i 2002 gjorde interne vurderinger av innklagedes stilling etter anskaffelsesreglene som ledd i arbeidet med å utforme et nytt økonomireglement for Det kongelige hoff. Konklusjonen ble at innklagede ikke var et slikt statlig eller offentlig organ som etter sin karakter falt inn under virkeområdet for lov om offentlige anskaffelser. Innklagede opplyser at denne rettsforståelsen ble lagt til grunn av regjeringen i 2002 og kom til uttrykk gjennom vedtaket i statsråd den 5. juli 2002 om nytt økonomireglement for Det kongelige hoff. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på disse vurderingene. I Økonomireglementet for Det kongelige hoff fra 2002 som fortsatt er gjeldende, heter det i punkt 7.3.1:

«Hoffsjefen fastsetter nærmere regler for kjøp av varer og tjenester ved Det kongelige hoff.»

- (8) I april 2004 vedtok innklagede egne innkjøpsretningslinjer. Her heter det:

«Det kongelige hoff er ikke underlagt lov om offentlige anskaffelser. Hovedregelen er likevel at alle anskaffelser som foretas av Det kongelige hoff skal følge bestemmelsene i lov om offentlige anskaffelser.»

- (9) I årsrapporten for 2016 skriver innklagede følgende:

«Kongehuset og Det kongelige hoff er ikke en del av statsforvaltningen, og organisasjonen er ikke underlagt statlig instruksjonsmyndighet.

Økonomistyring og regnskapsføring følger Økonomireglementet for Det kongelige hoff, vedtatt i Statsråd 5. juli 2002.

Stortinget bevilger årlig midler til Kongehuset og Det kongelige hoff over statsbudsjettet. Det er regulert i Grunnlovens § 75 e. Bevilgningen skjer over to kapitler og poster.

Apanasje til henholdsvis Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen skal dekke kostnader til livsopphold og kostnader til drift, vedlikehold og utvikling av de private eiendommene, unntatt lønnskostnader knyttet til løpende forvaltning og vaktmestertjenester som utføres av Hoffets ansatte. Apanasjen dekker også De kongeliges private utgifter, inkludert innkjøp av offisielle antrekk. Det skal ikke rapporteres på bruk av apanasjen.

Det kongelige hoff (Civillisten). Alle hoffets ansatte lønnes over denne bevilgningen. Posten dekker også driftsmidlene til Det kongelige hoff og skal dekke kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av de statlige kongelige eiendommene. Bruken av disse midlene rapporteres hvert år gjennom en offentlig årsrapport som avgis til Stortingets presidentskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Riksrevisjonen.

Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff. Bevilgninger over denne posten er øremerket til gjennomføring av investeringer/prosjekter som er av en slik størrelse at ordinær bevilgning ikke kan dekke dem. I 2016 er dette sikkerhetstiltak på de kongelige eiendommene som gjennomføres av Hoffet på oppdrag fra Justisdepartementet.»

- (10) Tilsvarende fremgår av årsrapporten for 2018.
- (11) I 2016 mottok innklagede 192 949 000 kroner i bevilgninger fra statsbudsjettet, post 50/51. Apanasjen til Kongehuset gis over en annen post. Innklagedes øvrige inntekter var overføringer fra Kronprinsparets stab for å dekke kostnader for personale, administrasjonsgodtgjørelser for regnskaps- og personalforvaltningstjenester som ytes til åpent slott, diverse refusjonsinntekter samt en gave fra Stortinget til utvikling av Kavalerbygningen Oscarshall Slott. Dette fremgår av årsregnskapet for Civilisten i årsrapporten for 2016.
- (12) Saken ble brakt inn for klagenemnda 18. mai 2018 av klager, som er journalist. Kommunal- og regionaldepartementet har optrådt på vegne av innklagede under saksforberedelsen.
- (13) Nemndsmøte i saken ble avholdt 26. august 2019.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (14) Innklagede er enten en del av staten eller et offentligrettslig organ og er dermed omfattet av regelverket for offentlige anskaffelser. Innklagede har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse ved å inngå avtalen med valgte leverandør uten å kunngjøre en konkurranse i tråd med regelverket.

- (15) Innklagede er ikke eksplisitt unntatt regelverket om offentlige anskaffelser, verken i lov om offentlige anskaffelser, forskriften om offentlige anskaffelser eller økonomiregelverket for Det kongelige hoff. Formuleringen i økonomireglementet er ikke til hinder for at innklagede er forpliktet til å følge regelverket om offentlige anskaffelser.
- (16) Dersom innklagedes rettslige stilling kan utledes av Kongens stilling, medfører dette at hoffet utøver offisiell statsledelse som en del av staten.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (17) Innklagede er ikke å anse som statlig myndighet eller et offentligrettslig organ og er dermed ikke omfattet av regelverket. Det kan ikke legges til grunn at statsoverhodene, særlig ikke de kongelige, er «*bodies governed by public law*». Det er heller ingen fast rettsoppfatning i EU-retten om at hoffstatene i de europeiske monarkiene er omfattet av direktivene om offentlige anskaffelser.
- (18) Det kongelige hoff er direkte hjemlet i Grunnloven §§ 24 og 75 og dets konstitusjonelle status og karakter må derfor i første rekke følge av en tolking av disse bestemmelsene. Det kongelige hoff er Kongens eget organ og dets rettslige stilling utledes av Kongens stilling. Innklagede er ikke en del av statsforvaltningen og er ikke underlagt regjeringens instruksjonsmyndighet. Det følger av Grunnloven og norsk statskikk at innklagede ikke er omfattet av anskaffelsesreglene.
- (19) Økonomireglementet for statens overføringer til Det kongelige hoff må forstås slik at innklagede ikke er omfattet av regelverket. Det er Kongen i statsråd som har vedtatt økonomireglementet. Det er ikke vedtatt et særskilt unntak fra anskaffelsesreglene for innklagede fordi det ble lagt til grunn at det fulgte direkte av Grunnloven § 24 at innklagede ikke var omfattet. Det ble derfor ikke vurdert som nødvendig at Kongen i statsråd skulle treffe vedtak om dette.
- (20) Anskaffelsesreglene er først og fremst et styringsinstrument for å sikre effektiv økonomistyring i forvaltningen og det er ikke like naturlig at de skal gjelde "oppover" for et organ som er direkte underlagt Kongen og har til oppgave å ivareta hans interesser.
- (21) Grunnloven § 5 stenger mot erstatningssøksmål mot innklagede for eventuelle brudd på anskaffelsesreglene og antagelig også mot krav om midlertidig forføyning, siden det nødvendigvis må bygge på en påstand om regelbrudd, og derfor sees som en form for ansvarliggjøring. Direkte berører dette bare ansvarssiden, men det må anses som et støtteargument for at hoffet ikke kan anses omfattet av anskaffelsesreglene.

Klagenemndas vurdering:

- (22) Saken gjelder påstand om ulovlig direkte anskaffelse. Det følger av forskriften § 13a første ledd, slik den lød også før endringene knyttet til ulovlige direkte anskaffelser som trådte i kraft 1. januar 2017, at kravet om saklig interesse i klagenemnds forskriften § 6 annet ledd ikke gjelder i disse sakene. Klager, som er journalist, har derfor hatt anledning til å inngi denne klagen. Klagen er rettidig fremsatt, jf. klagenemnds forskriften § 13a andre ledd.
- (23) Avtalen mellom innklagede og valgte leverandør ble inngått 5. desember 2016. Det følger av forskrift om overgangsregler for anskaffelsesloven (2016) § 1 at dette er før anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften (2016) trådte i kraft. Spørsmålet om

innklagede er omfattet av regelverket, skal derfor avgjøres ut fra bestemmelsene i lov om offentlige anskaffelser av 17. juli 1999 nr. 69, og forskrift om offentlige anskaffelser av 7. april 2006 nr. 402. Etter disse reglene har ikke klagenemnda grunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr for en eventuell ulovlig direkte anskaffelse. For hovedspørsmålet i saken, om Det kongelige hoff er omfattet av anskaffelsesregelverket eller ikke, spiller det for øvrig ingen rolle at herværende sak må vurderes etter 1999-loven og det tidligere anskaffelsesdirektivet (direktiv 2004/18/EF). Det nye anskaffelsesdirektivet (direktiv 2014/24/EU) og den nye anskaffelsesloven av 2016 endrer ikke rettsstilstanden på dette punkt.

- (24) En ulovlig direkte anskaffelse er en anskaffelse som er foretatt uten forutgående kunngjøring, selv om det foreligger en kunngjøringsplikt, jf. blant annet klagenemndas avgjørelse i sak 2017/33, avsnitt 17.
- (25) Denne saken gjelder ikke spørsmålet om alle avtaler som Det kongelige hoff inngår, er underlagt anskaffelsesregelverket. Spørsmålet klagenemnda har til behandling, er om Det kongelige hoff skulle ha fulgt anskaffelsesregelverket ved inngåelsen av en kontrakt om rehabilitering av Midtstallen ved Det kongelige slott.
- (26) Det er enighet om at denne anskaffelsen faller innenfor de kategorier av anskaffelser som er kunngjøringspliktige dersom anskaffelsesregelverket kommer til anvendelse. Det kongelige hoff anfører imidlertid at det ikke er omfattet av regelverket.
- (27) Lov og forskrift om offentlige anskaffelser (2006) «*gjelder for statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter*» jf. loven § 2 og forskriften § 1-2 (1). Denne avgrensningen av hvem som er omfattet av anskaffelsesregelverket, er hentet fra direktiv 2004/18/EF artikkel 1 nr. 9, hvor oppdragsgivere som er underlagt regelverket er definert som «*staten, regionale eller lokale myndigheter, offentligrettlige organer og sammenslutninger av en eller flere af disse myndigheder eller et eller flere af disse offentligrettlige organer*».
- (28) Kongen er statsoverhode i Norge. Leses forskriftens og direktivets ordlyd isolert, er det dermed naturlig å anse Det kongelige hoff som en del av staten. Dette støttes for så vidt også opp av at innklagede er registrert i Enhetsregisteret som «*annen juridisk person*» under næringskode 84.110 «*Generell offentlig administrasjon*» og sektorkode 6100 «*Statsforvaltning*».
- (29) Det springende punkt i saken er om dette endres når direktivets og forskriftens regulering av anskaffelsesregelverkets virkeområde leses i lys av øvrige rettskilder.
- (30) Innklagede har vist til at det ikke finnes en fast rettsoppfatning i EU-retten om at kongelige hoff i de europeiske monarkiene er omfattet av direktivene om offentlige anskaffelser. Dette er nok korrekt, men det medfører ikke at en kan legge til grunn at hoffstatene er unntatt. Det er for øvrig andre hoffstater som er listet opp som sentrale myndigheter i EU direktiv 2004/18, vedlegg IV.
- (31) Innklagede mener at anskaffelsesregelverket ikke gjelder for Det kongelige hoff, fordi innklagede ikke kan anses som en statlig myndighet og heller ikke som et offentligrettslig organ. Dette har innklagede begrunnet med at statsoverhodene, særlig de kongelige, ikke kan anses for å være en del av staten eller et offentligrettslig organ («*bodies governed by public law*»). Innklagede har vist til at Det kongelige hoff ikke er en del av

statsforvaltningen og ikke underlagt regjeringens instruksjonsmyndighet, og i forlengelsen av dette heller ikke kan anses som underlagt regelverket om offentlige anskaffelser.

- (32) I annet avsnitt av 2004-anskaffelsesdirektivets fortale er avgrensningen av hvilke oppdragsgivere som er omfattet, sett i sammenheng med anskaffelsesregelverkets funksjon i EU-retten:

«Indgåelse af kontrakter i medlemsstaterne på vegne af staten, regionale eller lokale myndigheder og andre offentligretlige organer er underlagt traktatens principper og navnlig principperne om fri bevægelighed for varer, fri etableringsret og fri bevægelighed for tjenesteydelser og de principper, der er afledt heraf, såsom principperne om ligebehandling, ikke-forskelsbehandling, gensidig anerkendelse, proportionalitet og gennemsigtighed.»

- (33) Anskaffelsesregelverket skal følgelig sikre gjennomføringen av grunnleggende EU-rettslige regler. EU-domstolen har, på prinsipielt grunnlag, slått fast at begrepet «*staten*» også omfatter uavhengige forfatningsorganer, som domstolene. Dette ble blant annet understreket i sak C-129/00 avsnitt 29:

«En medlemsstats traktatbrud kan i princippet fastslås i medfør af artikel 226 EF, uanset hvilket statsorgan der ved sin handling eller unndladelse har været årsag til traktatbruddet, endog selv om der er tale om en forfatningsmæssigt uafhængig institution (dom af 5.5.1970, sag 77/69, Kommissionen mod Belgien, Sml. 1970, s. 47, org.ref.: Rec. s. 237, præmis 15).»

- (34) EU-domstolens avgjørelse i sak C-129/00 gjelder ikke spørsmål om brudd på anskaffelsesregelverket. Gjennom praksis har imidlertid EU-domstolen bidratt til å klargjøre hvilke oppdragsgivere som er omfattet av anskaffelsesdirektivene som det norske anskaffelsesregelverket gjennomfører. Denne praksisen er i samsvar med EU-domstolens rettslige utgangspunkter i sak C-129/00. EU-domstolen har lagt til grunn at begrepene som er brukt for å angi virkeområdet, er autonome, slik at det er EU-retten som avgjør hvordan begrepet «*staten*» skal forstås. Det er derfor ikke avgjørende hvordan Det norske hoff formelt er innordnet i det norske statsapparatet. Nasjonale myndigheter kan heller ikke avgjøre om en oppdragsgiver faller innenfor eller utenfor EU/EØS-regelverkets virkeområde. Klagenemnda går derfor ikke nærmere inn på partenes anførsler om at det skal foreligge ulike vurderinger fra forskjellige fagdepartementer om Det kongelige hoffs forhold til anskaffelsesregelverket.

- (35) Det siterte avsnittet fra 2004-direktivets fortale gjenspeiler EU-domstolens praksis. Hvem som skal anses for å være «*statlige, kommunale og fylkeskommunale organer*», skal avgjøres etter en funksjonsbestemt og formålsrettet tolkning, se for eksempel sak 31/87 (Beentjes) avsnitt 11 flg:

«Begrebet stat i denne bestemmelsens forstand skal fortolkes formålsbestemt. Direktivets formål, som er en effektiv gjennomførelse af etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser i forbindelse med offentlige bygge- og anlægskontrakter, ville blive bragt i fare, hvis anvendelsen af direktivets ordning skulle være udelukket, alene fordi et udbud af offentlige kontrakter foretages af et organ, som ganske vist er oprettet for at udføre opgaver, som loven tildeler det, men ikke formelt er integrert i statens administration.»

Følgelig skal et organ, hvis sammensætning og funksjoner som i det foreliggende tilfælde er fastsat ved lov, og som er afhængigt af myndighederne med hensyn til udnævnelsen af dets medlemmer, garantien for de forpligtelser, der følger af dets retsakter og finansieringen af de offentlige kontrakter, som det skal udbyde, anses for hørende til staten i den nævnte bestemmelses forstand, selv om det ikke formelt er en del heraf.»

- (36) I Beentjes-saken var det aktuelle organets sammensetning og funksjoner regulert i lovgivningen. Det offentlige utnevnte medlemmene av organet, garanterte for dets forpliktelser og finansierte kontraktene organet inngikk. Organet optrådte på det offentliges vegne og ble etter dette ansett for å være en statlig etat.
- (37) I sak C-323/96 (Vlaamse Raad) avsnitt 27 uttalte EU-domstolen følgende om begrepet «*staten*»: «*Det statsbegreb, der anvendes i denne bestemmelse, omfatter nødvendigvis samtlige organer, der udøver lovgivende, udøvende og dømmende magt. Envidere omfatter det organer, som i en stat, der er opbygget som forbundsstat, udøver denne magt i enhederne i forbundet*».
- (38) Som andre avsnitt i anskaffelsesdirektivets fortale og EU-domstolens praksis viser, skal det foretas en funksjonsbestemt og formålsrettet tolkning ved vurderingen av om et organ skal anses som en «*statlig myndighet*». Anskaffelsesdirektivets formål vil ikke oppnås fullt ut hvis et organ som opptrer på det offentliges vegne og utfører offentlige oppgaver faller utenfor direktivet fordi det internrettslig ikke formelt er integrert i statens administrasjon.
- (39) Innklagede er ikke underlagt regjeringens instruksjonsrett, men dette er ikke avgjørende i EU/EØS-rettslig sammenheng. Innklagede er tett tilknyttet regjeringen og Stortinget. Innklagedes virksomhet er finansiert direkte over statsbudsjettet, og innklagede skal levere budsjett og regnskap, og rapportere om bruken av midlene. Det er opprettet et eget økonomireglement for innklagede som gjelder for overføringene over statsbudsjett, med unntak av apanasjen til de kongelige. Selv om innklagede ikke er underlagt det ordinære økonomireglementet for staten, viser økonomireglementet den nære tilknytningen mellom innklagede, Stortinget og regjeringen. I reglementets § 1 heter det:
- «Reglementet skal sikre at disse midler brukes effektivt og korrekt i samsvar med Stortingets forutsetninger og de alminnelige prinsipper for statens økonomiforvaltning. Dette reglementet har tilsvarende funksjon som Økonomireglementet for staten, fastsatt ved kgl. res. av 26. januar 1996, har for statsforvaltningen.»*
- (40) Anskaffelsen vår sak gjelder, er en del av innklagedes ansvar for å sørge for en rasjonell drift og forvaltning av Det kongelige slott og andre statlige kongelige eiendommer, eiendeler og fond. Vedlikehold av statlig eiendom er normalt en oppgave staten forestår selv, og disse oppgavene var tidligere underlagt slottsforvaltningen, som var en del av den alminnelige statsforvaltningen. Fra et EU/EØS-rettslig perspektiv er det klart at staten ikke kan unnta slike oppgaver fra anskaffelsesregelverkets anvendelse gjennom å legge dem til et organ som internrettslig defineres som utenfor den ordinære statsforvaltningen. Etter klagenemndas syn er innklagede dermed en del av «*staten*», slik begrepet er definert i anskaffelsesdirektivet.
- (41) Med utgangspunkt i klagenemndas forståelse av anskaffelsesdirektivets statsbegrep, blir innklagedes statsrettslige anførsler i realiteten et spørsmål om Grunnloven fremtvinger

en tolkning av anskaffelsesloven (2006) § 2 som innebærer at loven ikke gjennomfører direktivet korrekt.

- (42) Andre statsorganer som Stortinget, Regjeringen og domstolene, er underlagt anskaffelsesregelverket. Klagenemnda kan ikke se Grunnloven er til hinder for at også Det kongelige hoff er underlagt anskaffelsesregelverket.
- (43) Grunnloven § 24 angir Kongens rett til å ansatte og avskjedige ansatte i hoffet. Det synes å være enighet i juridisk teori om at dette er en av Kongens personlige rettigheter etter Grunnloven. Klagenemnda kan ikke se at bestemmelsens ordlyd eller øvrige rettskilder skulle tilsi at den er til hinder for at innklagede er omfattet av anskaffelsesregelverket.
- (44) Grunnloven § 75 gjelder Stortingets rettigheter og gir opplysninger om at det er Stortinget som bestemmer hvor mye som årlig skal utbetales til Kongen og hans hoffstat. Heller ikke denne bestemmelsen sier eksplisitt noe om hoffets rettsstilling. Det foreligger verken rettspraksis eller juridisk teori som understøtter at bestemmelsen skal utelukke at innklagede er omfattet av anskaffelsesregelverket, slik innklagede anfører.
- (45) Kongens ansvarsfrihet etter Grunnloven § 5 gjelder kun monarken. Klagenemnda kan ikke se at denne bestemmelsen er relevant i vurderingen av om innklagede er underlagt anskaffelsesregelverket. Det kan ikke være slik at kritikk av hoffet for å ha foretatt en anskaffelse i strid med anskaffelsesregelverket er å anse som kritikk av Kongen.
- (46) At økonomireglementet for statens overføringer til Det kongelige hoff er vedtatt av Kongen i statsråd kan heller ikke, slik innklagede anfører, anses som et implisitt unntak fra regelverket om offentlige anskaffelser.
- (47) Klagenemnda konkluderer etter dette med at hoffet er å anse som en statlig myndighet i henhold til lov om offentlige anskaffelser (2006) § 2 og forskriften § 1-2 (1). I et tilfelle som det foreliggende er følgelig innklagede underlagt anskaffelsesregelverket. Klagenemnda har i denne vurderingen tatt i betraktning innklagedes arbeidsoppgaver, finansiering og tilknytning til staten.
- (48) Klagenemnda legger for ordens skyld til at innklagede også oppfyller vilkårene for å være et offentligrettslig organ, jf. forskriften § 1-2.
- (49) Det er ikke omstridt at anskaffelsen overstiger kunngjøringspliktig terskelverdi. Avtalen om malearbeid, som innklagede inngikk uten å kunngjøre en konkurranse, utgjør dermed en ulovlig direkte anskaffelse.

Konklusjon:

Det kongelige hoff har foretatt en ulovlig direkte anskaffelse

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Kristian Jåtog Trygstad

Dokumentet er godkjent elektronisk

